

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kmet je govoril!

Slovenski kmet je ponižen in skromen in njegova potrpežljivost je velikanška. Ali tudi ta potrpežljivost in ponižnost ima svoje meje. In da se je tudi slovenski kmet naposled naveličal duhovniškega pritiska, to je sijajno pokazal na občnem zboru kmetijske družbe dne 26. oktobra.

To je bil častni dan slovenskega kmeta, tistega dela našega naroda, ki nam je dal že toliko izvrstnih mož, in na katerem sloné vsa naša upanja za lepšo prihodnost.

Še nikdar ni slovenski kmet tako jasno pokazal svoje volje, kakor ta dan, ko mu je bilo braniti njegovo kmetijsko družbo, tisto napravo, ki mu je najljubša, mej vsemi, kar jih je v Kranjski deželi, ker mu največ koristi. Za druge volitve se kranjski kmet doslej ni dosti brigal, ampak je pustil duhovnikom, da so pri njih komandirali, kakor so hoteli. Ali zdaj, ko se je klerikalna lakomnost hotela polastiti celo kmetijske družbe, zdaj se je kranjski kmet postavil na lastne noge, zdaj se je otresel podedovanega strahu pred duhovščino in jej je pogumno in močato zaklical: Roke proč od naše kmetijske družbe.

Kranjski kmet se lahko s ponosom spominja dneva, ko je rešil svojo kmetijsko družbo. Boj ni bil lahak, a zmaga toliko sijajnejša, tako sijajna, da je po celi naši deželi zaoril klic: Klobuk dol pred poštenim kmetom, ki je tako močato se zavzel za kmetijsko družbo.

Klerikalci so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da si zagotové zmago. Delali so s poštenimi in dovoljenimi, še bolj pa z nepoštenimi in nedovoljenimi sredstvi; delali so z lažjo, z grožnjo, z obrekovanji in z denarjem, katerega imajo v izobilju, in vsa sleparija in goljufija jim ni pomagala. Pogoreli so popolnoma. Tako so pogoreli, da jim je kar sape zmanjkalo in se jim je začelo blesti.

Klerikalna stranka je bila dné 26. oktobra prvič tako potolčena, da bo še leta in leta čutila ta poraz v vseh udih. Kandidirala je najboljše svoje može, skoro vsa duhovščina je šla zanjo v boj, a kranjski kmet je stal kakor skala v viharju. Ponosno je vzdignil svojo glavo tisti tlačeni kmet, ki ga je duhovščina vajena videti ponižno sključenega s klobukom v roki, in kakor grom je zadonel njegov glas: kmetijska družba mora ostati, njegov glas: kmetijska družba se ne sme vpletati v politične borbe, ampak mora ostati nad strankami.

Kmetijska družba je oteta. Zastonj so klerikalci iztezali svoje kremplje po

njej, kranjski kmet jih je krenil po teh krempljih tako, da si bodo zapomnili dan 26. oktobra!

Pa še drug pomen ima ta sijajna zmaga. Ta boj za kmetijsko družbo je bojeval kmet in zmagal je kmet. Klerikalci so vedno bobnali, da je kmet na njihovi strani, da ne želi družega, kakor da bi ga vodila duhovščina v vseh javnih zadevah, ravno tako, kakor da bi kmet ne imel možgan in bi ne mogel sam presoditi, kaj je zanj dobro in kaj je slabo.

Sedaj pa je kranjski kmet pokazal, da temu ni tako, da neče več biti vprežen v farovski jarem, da zna sam hoditi in ni treba, da bi ga duhovščina imela priklenjenega. Kmet se je postavil na svoje noge. In to je najvažnejša stvar v celem boju za kmetijsko družbo, zakaj če bo začel naš kmet tudi v političnih zadevah samostojno misliti, če se ne bo dal več komandirati, potem se bodo razmere kmalu zboljšale in bodo tudi kranjskemu kmetu napočili boljši časi.

Kranjski kmet je govoril in glas njegov so čuli po celi državi. Rešil je kmetijsko družbo in rešil svojo čast, zato pa mu kličejo vsi pravi rodoljubi iz dna srca: Slava tebi, kranjski kmet, pokazal si na sijajen način, da nisi šljeva, ampak mož!

Preganjanje učiteljstva.

V zadnjem času so začeli klerikalci na najgrši način ščuvati proti učiteljstvu. V svojih umazanih časopisih, posebno v »Domoljubu«, slikajo učitelje kot krivoverce in lakomneže, kateri nimajo nikdar dosti plače in nazadnje je prišel še ljubljanski škof in s pastirsko palico udaril po tem skromnem, marljivem in zaslužnem učiteljstvu.

Ko je prišel škof v našo deželo, tedaj se je prav prijazno približal učiteljstvu. Tedaj jih je hvalil na vse pretege, obiskal njih zborovanja in jih vabil k sebi na kosilo, čeprav učitelji niso bili takrat nič drugačni, kakor so danes.

Preganjanje učiteljstva se je začelo pred nekaj meseci. Nakrat je škofu prišla misel, da morajo učitelji v počitnicah hoditi na neke duhovne vaje. Ko bi bil škof priredil take vaje tudi za oficirje, za sodnike, za davčne uradnike, za kmete, za župane, ali za gostilničarje, sploh za vse stanove, bi ne bil nihče ugovarjal. Tako pa so se čutili vsi učitelji krvavo razžaljeni. Oni imajo zavest, da pošteno izvršujejo svoje dolžnosti, da živé vsaj tako pošteno, kakor najvzornejši duhovnik, in da torej zanje ni treba posebnih duhovnih vaj, dokler niso potrebni za druge stanove,

Učitelji niso šli k tem duhovnim vajam, in so tudi povedali, zakaj da ne. Zdaj pa je bil ogenj v strehi, in vsa duhovščina je planila nad učiteljstvo, priskočil pa je na pomoč škof, ki je v svojem pastirskem listu proglasil učitelje za neke krivoverce.

Ta škofova obsodba je vse pošteno misleče ljudi na Kranjskem razkačila in mi kličemo vse kranjsko prebivalstvo za pričo, da je naše učiteljstvo delavno, pošteno in marljivo.

V čem pa naj obstoji krivoverstvo tega učiteljstva? Ali sta morda molitvi »Oče naš« in »Češčena si Marija«, ki se molijo vsak dan pred ukom in po uku v šoli, krivoverski? Ali so morda učne knjige, ki jih je potrdila c. kr. šolska oblast in v katerih vsaka berilna vaja otroke k lepim čednostim napeljuje, krivoverski? Ali je morda to krivoversko, da učé učitelji otroke najlepšega kristjanskega pozdrava »Hvaljen bodi Jezus Kristus?«

Ne! Naše učiteljstvo je tako dobro in pravoverno, kakor najboljši duhovnik, in je v resnici najboljši prijatelj našega kmeta.

Ker vedo klerikalci, da s tem sramotnim obrekovanjem ničesar ne opravijo, ščujejo ljudstvo proti učiteljstvu s tem, da hočejo učitelji večje plače in da bo treba davke zvišati.

To je grda laž, ki mora priti samo iz ust takih pijavk, ki same nikdar dosti nimajo, drugemu pa niti toliko ne privoščijo, da bi živeli. Učitelji zahtevajo, naj se kmetom sploh odvzamejo bremena za šolo, naj skrbi v prvi vrsti država za šolo, naj država prevzame učiteljstvo in naj država skrbi za učiteljstvo tako, kakor za uradnike in naj jih država plačuje.

Če se želja učiteljstva izpolni, se bodo šolska bremena še zmanjšala, ne pa povečala, povrh pa bode imela vsaka vas dobiček, ker vsak učitelj pušča zaslužek v kraju, koder slušbuje in ga ne nosi drugam.

Zatorej, kranjski kmetovalci, ne slušajte lažnjivcev in obrekovalcev. Poglejte sami, kako dela Vaš učitelj, kako Vašo deco uči, kar je lepo in kar je koristno in spoznali bode, da ga na deželi nimate boljšega in nesebičnejšega prijatelja, kakor je učitelj. Narod, ki ima dobro učiteljstvo, napreduje. To vidimo povsod na svetu. Najsrčnejši in najbogatejši je kmetski stan v tistih deželah, koder spoštujejo učiteljstvo in cenijo šolo, najnevednejši in najrevnejši pa tam, koder sovražijo šolo in preganjajo učiteljstvo. Naši klerikalci so začeli gonjo proti učiteljstvu, ker vedo, da ti prineso luč omike med naš narod in ker se bojé, da se kmetski stan, kadar

bo izobražen, se ne bo dal več tako nesramno odirati, kakor sedaj.

Zatorej kranjski kmetovalci, oklenite se svojih učiteljev in videli bode, da bo to na srečo in na korist Vaši deci in Vam, kakor tudi celemu narodu.

Občni zbor kmetijske družbe.

O občnem pomenu tega važnega zborovanja govorimo na drugem mestu, v naslednjih vrstah hočemo podati le stvarno poročilo.

Odkar obstoji kmetijska družba, ni bil še noben občni zbor tako obiskan, kakor letošnji. Prostorna Sokolska dvorana v »Narodnem domu« je bila natlačena občinstva iz vseh krajev naše domovine.

Ob polu deveti uri je družbin predsednik, cesarski svetnik Murnik, otvoril zborovanje. Prosil je, naj skrbé udeleženci, da se bo volitev mogla mirno in dostojno vršiti, ker pri velikanski udeležbi ni mogoče, da bi se glasovalo pri eni komisiji, so se sestavile štiri komisije, za Gorenjsko, za Dolenjsko, za Notranjsko in za Ljubljano z njeno okolico. Predsednik je povedal, da bo vsaka stranka imela pri vsaki komisiji po jednega zaupnika, povrh pa da bo pri vsaki komisiji poseben cesarski uradnik, ki bo volitev nadzoroval, da se ne zgodi kaka nepravilnost.

Škofijski kancelar Šiška, poslanec Povše in župnik Pintar iz Stare Oselice so zahtevali, da tisti člani, ki so bili sprejeti po ponesrečenem občnem zboru meseca julija ne volijo in zahtevali so, da se volitev ne sme vršiti v štirih oddelkih.

Ljubljanski župan Hribar je te zahteve dobro ožigosal, rekši, da hočejo klerikalci, naj bi se volilci utrudili.

Predsednik družbe, cesarski svetnik Murnik je, ustrezaje želji klerikalcev, javil, da ne bo glasoval noben član, ki je bil sprejet po 13. juliju, da bi se moralo to vprašanje rešiti prav za prav po posebnem razsodišču.

Na to se je začela pri štirih komisijah volitev. Narodna stranka je kandidirala ves dosedanji odbor in torej tudi poslanca Povšeta. Oddanih je bilo vsega skupaj 1876 glasov in sicer so dobili:

Naši kandidatje: Povše 1874, grof Barbo 1274, Goll 1273, Lenarčič 1272, baron Lichtenberg 1272, Pavlin 1272, Vičl 1272, pl. Wurzbach 1871 in Žirovnik 1271 glasov.

Propadli pa so klerikalni kandidatje, Ambrožič, Pollak, Kalan, Rant, dr. Šušteršič, Wester, Zabret in pl. Detela, ki so dobili po 604 glasov.

Za računsko pregledovalca sta bila izvoljena naša kandidata Triller in Žagar.

Ob polu štirih popoldne se je občni zbor nadaljeval. Cesarski svetnik Murnik naznanil je najprej izid volitve, kate-rega so zborovalci pozdravili z burnimi dobro-klici. Klerikalna stranka se nadaljevanja občnega zbora ni udeležila ter s tem jasno pokazala, da jej je bilo le za prevlado, ne pa za prospeh družbe. Predsednik zahvalil se je v imenu dobre stvari zborovalcem, da so omogočili mirno volitev ter s tem redno delovanje družbe.

Ravnatelj Pirc nasvetoval je v imenu glavnega odbora, naj se leta 1899.

novoustanovljene podružnice v smislu družbenih pravil potrdé in sicer podružnice Primskovo, Naklo, Dolenjavas pri Ribnici, Sv. Gregor, Dobrniče, Sv. Jošt in Gornji Logatec. Ta predlog bil je brez ugovora sprejet.

Potem pa je sledila dolga vrsta predlogov raznih podružnic. Zaradi pomanjkanja prostora, navajamo tukaj le važnejše predloge in sklepe.

Podružnica vipavska je predlagala, naj bi kmetijska družba svojim členom zopet oddajala gumijeve vezi za zeleno cepljenje. Predlog, ki je našel splošno odobravanje, bil je soglasno sprejet, in bodo torej člani po svojih podružnicah prihodnjič zopet lahko dobivali dobre gumijeve vezi za primerno ceno.

Podružnica colska je predlagala, naj bi kmetijska družba izposlovala, da bi se ne postopalo tako strogo proti razdelitvi skupnih gojzdov. Družba storila bode v tem smislu pri c. kr. vladi primerne korake.

Podružnica v Lescah predlagala je z ozirom na to, da inozemci pokupijo najboljše žrebete v radovljiškem okraju, naj glavni odbor stori primerne korake, da boljše žrebete ostanejo doma, in da bi se v to svrhu posestnikom lepih žrebet dajale primerne podpore. Ta zadeva odstopi se s priporočilom konjerejskemu odseku.

Nadalje sprejel je občni zbor predlog podružnice Primskovo, naj bi se vplivalo na to, da bi se za Gorenjsko projektovana kmetijska šola ustanovila v bližini Kranja, in predlog podružnice mokronoške zaradi večje množine brezplačnega smodnika za streljanje proti toči. Končno odobrili so se nasveti, naj bi se pri nakupovanju bikov bolj oziralo na domačo goved; naj bi se troški za pregledovanje bikov-plemenjakov pokrivali iz okrajnih blagajn, in naj bi se vendar že enkrat popolnem odpravila stara mera in vaga.

Pred zaključkom občnega zbora vprašal je g. Josip Turk, je-li je glavni odbor glede ustanovitve živinske bolnišnice v Ljubljani kaj ukrenil. Ravnatelj Pirc je odgovoril, da se sedaj deželni odbor peča s to zadevo, in da je odvisno od deželnega zbora, je-li in kedaj se ustanovi bolnica za živino.

Cesarski svetnik Murnik priporočal je v sklepnem govoru, naj bi se med člene in zlasti v podružnice povrnil mir, ker le tedaj je v interesu kmetijstva pričakovati uspešnega delovanja. S trikratnim slava-klicem cesarju, zaključil je potem predsednik občni zbor.

Shod zaupnih mož narodne stranke.

Dne 25. oktobra se je vršil v Ljubljani shod zaupnih mož. Udeležilo se ga je nad 300 zaupnikov iz vseh krajev dežele, a predsedoval mu je dr. Bleiweis.

O političnem položaju je govoril dr. Ferjančič, o jezikovnem vprašanju L. Svetec, o gospodarskih stvareh pa J. Lenarčič.

V političnem oziru se je shod izrekel za ohranitev sedanje večine v državnem zboru, ki pa ne koristi drugim, ko nemškim klerikalcem, in za uredbe jezikovnega vprašanja potom zakona.

V gospodarskem oziru je bilo sprejetih več važnih resolucij. Resolucija gledé kmetijstva se glasi:

Shod zaupnih mož si je v svesti, da se vzlic naporom od vseh stranij kranjsko kmetijstvo v obče ni moglo ubraniti onim vplivom, kateri po vsi Avstriji provzročujejo propadanje kmetijstva.

Za delno od pomoč raznim nedostatom v kmetijstvu pripozna shod potrebnim:

1. Merodajni krogi naj obračajo svojo pozornost osuševanju močvirnatih krajev po deželi, — zlasti pospeševanju osušenja ljubljanskega barja — ter namakanju zemljišč, posebno travnikov tam, kjer je to lahko izpeljivo.

2. Zakon o zlaganji zemljišč naj se oživi med ljudstvom s primernim poukom in agitacijo — tam pa, kjer krajevne razmere odločno ne zahtevajo skupne uprave, naj se dela na razdelitev skupnih zemljišč med opravičence.

3. Pouk kmetijskega naraščaja bodi bolj praktičen, zlasti se je ozirati na gospodarsko rentabiliteto. Priporočajo se tečaji za specialne stroke, vzgledne kmetije z državno podporo in subvencionirana eksaktna poskuševališča.

4. Pijančevanje zatira naj se z vsemi dopustnimi sredstvi; za delno odpravo neugodnih delavskih razmer pa priporočajo upeljava strojev, eventualno za skupno uporabo.

5. Gojé naj se le take rastline, katere v domačem podnebjju in zemlji prav dobro uspevajo in katere je lahko razpečati. Primanjkuje tvarine za kmetijstvo pa naj se nabavajo v takem času, ko je njih cena nizka — ter one predmete, koje preskrbuje kmetijska družba, po nji, ker jih more ona najboljše in najceneje preskrbovati.

6. Za povzdigo živinoreje snujejo naj se po vsi deželi živinorejska društva za gojitev plemennih živalij, zlasti konj, govede in prašičev.

7. Za razpečevanje kmetijskih pridelkov snujejo naj se mlekarstva društva eventualno s pitalnimi zavodi, dalje vinarska, sadjarska in druga produktivna društva, koja naj se zopet spajajo v »centrale« v svrhu uspešnejega delovanja in odprave konkurence med sabo.

8. Vplivati je na merodajne osebe, da se potegnejo za znižanje previsocnih, zlasti pa nejednakomernih železniških voznin za kmetijske pridelke in potrebščine — dalje za znižanje cene živinske soli z odpravo fiskalizma, končno za znižanje davkov in davščin, če pa tu ne bi bilo dosegljivo, za boljše uporabo državnih sredstev z odpravo militarizma in porabo teh sredstev v produktivne namene.

9. Za ohranitev gozdov in njih boljše izkoriščanje, priporočati je obile nove nasaditve, koje naj se pospešujejo z ustmenim in praktičnim poukom državnih gozdnih organov in z olajšanjem dobivanja sadik v zadostni množini iz državne gozdne drevesnice.

Občinam pa naj se nalaga skrb za napravo dobrih gozdnih potov.

10. Merodajni faktorji naj se pri sklepanju novih trgovinskih in carinskih pogodb z inozemstvom ozirajo na potrebe kmetijstva in gozdarstva, zlasti pa pri pogodbi z Italijo, na to, da bode uvoz »agromov« od tam le tedaj carine prost, ako se uvažajo ti pridelki v zabojih iz našega domačega, oziroma avstrijskega lesa.

Deželni odbornik dr. Tavčar — pozdravljen z viharnimi klici »Živio Tavčar« in s frenetičnim ploskanjem — je dejal, da je imel shod nalogo pokazati, ali smo v tem času, kar se niso sešli zaupniki, kaj napredovali ali ne, in morda bi bilo tudi umestno, če bi izrekel, ali je na zadnjem shodu sklenjeni program še primeren ali ne. Vsekako pa je treba omeniti naših domačih razmer. V našem javnem življenju je marsikaj, o čemer bi bil shod poklican izreči svoje mnenje, da s tem in onim ni zadovoljen, pred vsem pa je poklican izreči se o škofovem davku. Škof dela, kakor da hoče zadnji žuljavi krajcar iztisniti iz našega ljudstva, in to za zavode, za katere mora skrbeti država in ne slovenski berač. (Viharno pritrjevanje in ploskanje.) Govornik je predlagal, naj shod protestuje proti škofovemu počenjanju, ki je nevredno škofa in nevredno cerkvenega dostojanstvenika. (Viharno ploskanje in pritrjevanje. Resolucija je bila soglasno sprejeta.)

Gosp. Fr. Peče iz Starega trga je opozarjal, da je vsako paktiranje s klerikalci nemogoče, ker nikdar ne drže besede. Tudi pravne pogodbe se niso niti eden trenotek držali. Prav pri spravi se je pokazalo klerikalno besedolomstvo, zato naj se pravna pogodba razveljavi in uniči. (Burno pritrjevanje. Predlog je bil soglasno sprejet.)

Župan g. L. Mlakar je na kratko pojasnil nečuvveno gonjo, ki se je od klerikalne strani uprizorila proti učiteljstvu, kateremu se že krate njegove državljanske pravice. Učiteljstvu se mora zagotoviti tista neodvisnost, kakor uradnikom. Stranka naj zato dela z vso močjo na to, da se učiteljstvo v tem smislu organizuje, da bodo učitelji ravnopravni uradnikom od XI. do VIII. razreda. (Živahno pritrjevanje in klici: Živelo napredno učiteljstvo.)

Končno je g. Fajdiga iz Kamnika predlagal, naj se izreče dr. Ferjančiču in dr. Tavčarju, kakor sploh vsem poslancem narodne stranke popolno zaupanje, kateri predlog je bil soglasno ob »Slava«-klicih sprejet.

Predsednik shodu dr. vitez Bleiweis-Trsteniški je potem naznanil, da so bili izvoljeni v izvrševalni odbor gg.: Arko Fran v Postojini, dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, dr. Ferjančič Andrej, Gogola Ivan, Hribar Ivan, Jelenc Luka, Klein Anton, dr. Kušar Josip, Lavrenčič Josip, cesarski svetnik Murnik Ivan, vsi iz Ljubljane, Pirc Ciril iz Kranja, Plantan Ivan in Rohrman Viktor iz Ljubljane, Svetec Luka iz Litije in dr. Tavčar Ivan iz Ljubljane — ter zaključil shod.

Politični pregled.

Državni zbor. Komaj se je sešel državni zbor, že nima sej. Le nekaj dni so zborovali poslanci in že so si dali več dni počitka, kakor da nimajo prav nikacega dela. V zadnjih sejah se je razpravljalo o izjavi, s katero se je vlada predstavila parlamentu, katera razprava ni prinesla nikacega pojasnila političnih razmer. Volili so se razni odseki in končno se je izvolila delegacija. Ta izvolitev delegacije se je izvršila šele po vplivanju krone. Vodja ministrskega predsedstva se je sicer

na vse načine trudil, da doseže čim hitrejšo izvolitev, ali desnice se kratko malo ni ozirala na to in je odlašala izvolitev. Nameravala je, zavleči izvolitev skoro do 6. novembra. Vsled tega se je vlada skrila za krono in je izposlovala, da je krona naprosila desnico, naj takoj izvoli delegacijo. Tej prošnji se je desnica odzvala in je bila že naslednji dan izvoljena delegacija. Desnica se je postavila na stališče, da je cesar s svojo prošnjo priznal obstanek desnice, ampak tudi vse njene pravice kot parlamentarna večina.

Delegacija. Letošnje zasedanje delegacij se bo vršilo na Dunaju. Delegaciji sta sklicani na dan 23. novembra. Za Kranjsko je bil izvoljen delegatom dr. Ferjančič.

Srbija. Ruskim in češkim listom dohajajo jako žalostne vesti glede žrtev Milanove osvetoželjnosti. Obsojeni radikalci umirajo v ječah. Zlasti Kosta Taušanovič je že tako slab, da bo živel samo še nekaj tednov. Z drugimi ni dosti boljše. Kako kruto se ravna z zaprtimi radikalci, se vidi zlasti iz dejstva, da si sme vsak tat, vsak razbojnik, v ječi preskrbeti hrano za svoj denar, zaprtim radikalcem, bivšim ministrom itd. pa se to ne dovoli. Ves svet strmi, da velesile, zlasti da Rusija ne stori odločnega koraka proti Srbiji.

Vojna v južni Afriki. Iz angleških vladnih krogov se pošiljajo skoro dan na dan prav romantično pobarvane vesti o velikanskih angleških uspehih v južni Afriki v svet, ali vedno se zgodi, da pride nekaj dni potem za Angleže jako nepovoljna resnica na dan. Dejstvo je, da sta na zapadni strani najvažnejši angleški postojanski Mafeking in Kimberley že skoro v burskih rokah in da bodo Buri gospodarji celega ogromnega teritorija na zapadu, če padeta ti dve mesti. Še slabše stojé za Angleže razmere v Natalu. Pri-povedovali so jako mnogo o dobljenih bitkah pri Glencoe, preplavili so ves svet s poročili o svojih sijajnih zmagah, resnica pa je, da vse te sijajne zmage niso imele prav nobenega pozitivnega pomena. Vzlic tem zmagam so se Angleži morali vedno umikati pred Buri iz Transvala, srečno združili z Buri iz Oranje države in obkolili središče angleške vojske, Ladysmith tako, da se vojska ne more ganiti in je pretrgana mej njo in zunanjim svetom vsaka zveza. 2000 mož se je že moralo udati Burom, a predno dobé Angleži pomoč, je lahko že vse izgubljeno.

Dopisi.

Iz slovenske Štajerske. Korajža velja! Čas je bil, da ste se kranjski rojaki vzdignili proti farovžem! Mi štajerski kmetje smo zvedeli, da vam hočejo vzeti tisto vašo kmetijsko družbo, katero vam je sam Bog dal, ko je bil najboljše volje. In ker smo vedeli, da vas farovži pod komando držijo kakor nas, smo malo upanja imeli, da zmagate, da odbijete grabljive roke — že veste katere. Par naših je bilo 26. oktobra v Ljubljani. Prišli so domu ter nam povedali vse, kar so videli. Veselja jim je žarelo oko. Ljubljani sami se niso mogli načuditi. Vzdignila se je iz podrtin in velika in lepa je postala. In lepo slovenski se v njej govori; a kar je najlepše, je to, da vse meščanstvo kmeta spoštuje. In najlepši prostori so kmetu od-

prti; »Narodni dom« je bil v vseh prostorih natlačen vas, kmetov, ki ste si dali sestanek v njem. In kar je Nemca-kmetovalca na Kranjskem, govoril je slovenski, rad je govoril slovenski z vami. Ta dan se ni poznala, bodi kaka druga razlika, ko črno in belo. Ko ste Dolenjci prišli na bojišče, so farovski kopita pobrali, se nam je poročalo. Generali farovških so bežali in se niso več upali priti. Bog vé, da je to bilo dobro dejanje od vseh vas, ki ste enkrat po dolgem nastopili kot gospodarji te vaše zemlje. V duhu smo bili pri vas, v duhu se bali, da podležete, ali srčno se veselimo vaše velikanske zmage. Ta ne bo samo vam, ona bo tudi nam koristila. Naši farovski so tako prevzetni, ko vaši, ali ker naš meščan z nami ne drži, ker vedno na Nemško škili, moramo biti potrpežljivi. Naši štajerski voditelji nam vedno zatrjujejo, da brez farovžev nič ne opravimo. Ali zdaj so videli tudi naši ljudje, kam pes taci moli in farovski so spoznali, da ne smejo tako s kmetom delati, ko svinja z mehom. Hvala vam tudi zaradi tega; koristili ste nam veliko kranjski rojaki. Bog vas živi tisoč in tisoč let!

Iz dolnje Krke. Kapelan Bojanc v Škocijanu je rekel pred 26. oktobrom nekemu naših dobrih agitatorjev-kmetov: »Zdaj me vi ne poznate, drugokrat pa jaz ne bom poznal vas.« Odgovoril mu je dotični gospodar: »Videl sem že dosti kapelanov priti in odhajati, jaz sem pa ostal na svoji kmetiji.« Tako so govorili sploh duhovniki, ki so hoteli kmetijsko družbo v svoje roke dobiti in odgovoril je pametnejši kmet vse Kranjske tako, kakor oni kapelanu Bojancu. V tem je vse zapopadeno, za kar je šlo v velikem boju 26. oktobra v Ljubljani. Na jedni strani prevzet, dobrega kruha sit, neveden duhovnik, ki si mora jezuita, lazarista in tudi že frančiškana in skoraj že kapucince izposoditi, da ljudstvo kako boljše pridigo sliši, ker je sam ne zmora, na drugi strani kmeta, ki se je odločil, tem ljudem enkrat s prav resno besedo povedati, da ni on sluga dohovnika, da je duhovnik zaradi njega na svetu, ne pa on zaradi duhovnika. In z glasom, ki bo vsakemu navzočemu duhovniku dolgo v spominu ostal, je velika večina kranjskih kmetovalcev 26. oktobra duhovnikom to zaupila na ušesa. V cerkev idite, glejte, da tam delo pošteno opravite, za katero ste plačani, nas pa pustite v miru z zdražbami proti sorojakom meščanom in drugim, s katerimi moramo občevati, ker to gospodarstvo zahteva. Dobri bomo prijatelji le tedaj, če se vi nam podaste, komandirati se ne damo več. Dosti dolgo ste bili naši komandantje. Redili so vas naši predniki tako dobro, kakor nikjer drugod. Ali vi nimate mere, ne smemo vas še dalje proste v naše kašče puščati. Na kant gremo, moramo varčljivo živeti. Še za-se nimamo dosti. Vi ste od države plačani, vi ste po onih žitnicah rejeni, ki so še danes polne iz tlakarskih časov. Toliko zemlje, toliko denarjev hrani ta žitnica prejšnjih časov, da še danes dobro živite iz nje. Koliko tisoč in tisoč oral najrodovitnejše zemlje je še v rokah cerkve, katero borni kmet jemlje od Vas v zakup, to zemljo, na kateri bi tisoč in tisoč kmetov lahko dobro živelo! Nastelje, drv nima kmet, tako malo hoste ste mu pustili, ko je novo gospodarstvo v tem

stoletju odpravilo tlako in desetino, tako malo druge zemlje! Vi ste bili pred letom 1848 gospodarji v vsem, vi bi lahko več dali, če bi ne bili tako zemeljskih bogatij lačni. Za ubogi naš kruh smo se bojevali znamenitega dne, 26. oktobra 1899.

Domače in razne novice.

Politična grdobija. Voditelj klerikalne stranke dr. Ivan Šusteršič je storil tako politično grdobijo, da bi ga morala vsaka stranka, ki hoče uživati spoštovanje, takoj odstraniti iz svojih vrst. Kakor znano, je bil drž. poslanec dr. Ferjančič od večine državnega zbora izvoljen prvim podpredsednikom poslanske zbornice. To je jako važno in vplivno mesto. Ferjančič je bil prvi Slovenec, ki je zavzel to mesto in gotovo je tudi, da nikdar več noben Slovenec ne bo sedel na tem mestu. Naš narod nima nikjer na važnejših mestih svojih zastopnikov, povsod sede samo tujci in zato se nam tudi tako slabo godi. Prva naša skrb bi morala biti, da spravimo naše ljudi na važna mesta, ker le ti nam bodo koristili. Zato je bilo tudi velike važnosti, da je dr. Ferjančič zavzemal mesto prvega podpredsednika. Ko se je minoli mesec sešel drž. zbor, je bilo zopet voliti predsednika in njega namestnika. A sedaj ni bil dr. Ferjančič nič več izvoljen, ampak poljski poslanec Piętak. Čehi in Slovenci ter Hrvati so se z vso odločnostjo zavzemali za zopetno izvolitev dr. Ferjančiča, toda nemški klerikalci so rekli ne in ga niso hoteli voliti. Zakaj so se nemški klerikalci uprli? Zato, ker jih je bil dr. Šusteršič našuntal. Ta dr. Šusteršič je že začetkom tega leta sramotil dr. Ferjančiča po dunajskem listu »Vaterland«, po zadnjih izgrelih v Celju pa je v tem listu priobčil članek, ki je obudil silno jezo po vsem Slovenskem. V tem članku se je priznalo, da je Celje nemško mesto, kamor Slovenec nima pravice stopiti in da so Nemci imeli prav, ko so Slovence in Čeha pobili, češ, dr. Ferjančič je celjske Nemce razžalil s tem, da je na Bledu pozdravil češke visokosolce. S temi dopisi je dr. Šusteršič pokopaval dr. Ferjančiču stališče, a ko je prišlo sedaj do volitve, je še posebej šuntal nemške klerikalce. In tako se je zgodilo, da je padel dr. Ferjančič. Fej, trikrat fej storilcu te politične grdobije.

Žrtev klerikalne agitacije. Dne 10. oktobra t. l. vršile so se v Notranjih Goricah občinske volitve, pri katerih je klerikalna stranka klaverno propadla. Vsled tega poraza so klerikalci silno razkačeni. Nahujskano ljudstvo je ves dan preklinjalo in popivalo, proti večeru prišlo je pa celo do krvavih pobojev. Ko so namreč mej osmo in deveto uro štirje liberalni volileci in posestniki iz Vnanjih Goric šli mirno proti domu, napade jih zasedno oborožena tolpa kmetskih fantov na tako krut način, da so trije zadobili hude rane, jeden. Andrej Debevc, pa na levem očesu tako poškodbo, da mu ostane po izreku izvedencev vid za vedno oslavljen. Dejanja sumljivi so trije fantje iz Vnanjih Goric, mej njimi hlapec glavnega agitatorja, Franceta Stanovnika, po imenu Alojzij Kavčnik, ki je bil že jedenkrat radi hudodelstva javne sile kaznovan. Ta dogodek zopet kaže, kako žalosten sad je obrodilo klerikalno hujskanje po deželi.

Kako jih molzejo! Iz senzacionalne izjave, katero je nedavno priobčila c. kr. kmetijska družba v zadevi umetnih gnojil, je bilo razvidno, da je klerikalna »Gospodarska zveza« vrgla 500 gld. pri oknu, samo da je mogla ščuvati ljudstvo proti kmetijski družbi. Prodajala je umetna gnojila z izgubo samo, da bi mogla sumničiti kmetijsko družbo. V ta namen jej ni bilo žal denarja, dočim na drugi strani molze svoje zadruga. Zdaj jim je poslala posebno okrožnico, v kateri naznanja, da hoče za zadruga nastaviti posebnega uradnika, ki bo opravljal potrebna nakupovanja in prodajanja blaga, ter zahteva, naj plača vsaka zadruga v ta namen najmanj 4 gld. na mesec. To je lepo gospodarjenje! Na jedni strani se v svrhu nereelne konkurence, v svrhu sumničenja in obrekovanja denar pri oknu meče, na drugi strani pa se od zadrug zahtevajo veliki prispevki — kar po 50 gld. na leto!

Razdelitev blejske občine. Sklep dež. zbora kranjskega gledé razdelitve blejske občine v občini Ribno in Bled, je zadobil najvišje potrjenje.

Družba sv. Mohorja. Odbor nam naznanja: Z razpošiljanjem družbenih knjig se je že začelo. Knjige se letos razpošiljajo po ti-le vrsti: Najprej jih dobi krška škofija, potem razni kraji, sekovska, zagrebška in druge škofije, Afričani in Američani, nato lavantinska, ljubljanska, tržaška in goriška škofija. Cenjene pospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo »avizo«, pošljejo ponje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje. One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo ponje, da nam zavoji ne zastavljajo prostora, katerega nam itak primanjkuje na vse strani. Odbor se bode po svojih močeh potrudil, da udje knjige dobé čim preje v roke. — Romajte torej knjige v toli častnem številu po vsem Slovenskem! Budite rojake, poučujte jih, zabavajte in razveseljajte jih ter v nemajste v sreih njihovih ljubezen do Boga in domovine!

Italijanski razbojniki. Tržaška »Edinost« poroča: Kdor bi prišel 22. septembra v gornjo tržaško okolico, bi bil slišal nekako zverinsko tulenje, seveda ne v našem jeziku, in v krčmi na kontoveljsko-proseški cesti bi bil videl tri človeška bitja, ki so vse božje jutro zlivala va-sé vsakovrstnih pijač. Vedenje njihovo ni bilo človeško. Če bi bil prišel tujec z namenom, da se okrepeča, zbežal bi pred ono divjačino. Ta lepi sad cikorijske ne bi ga bil le napadel z najpodležimi psokami, ampak napadel bi ga s pestmi. Morda bi se tudi čudil, ko bi slišal vsklrike: »Viva Italia«, »Viva la Lega nazionale«, »Viva Dante, Garibaldi« itd., v odmev pa »m... per Austria«, »m... per Nabergoj«, »m... Slovenci« itd. Ko se je zverjad nažrla, šla je proti Kontovelju. Prišedša do poštene in rodoljubne hiše, v kateri je prodajalnica, šla je svojat v prodajalnico in se začela lastiti vsega, kar ji je prišlo pod roke. Divjali in razbijali so, metali so na cesto kruh, uteži, steklenice i. t. d. Mladeniču, ki služi v prodajalnici, je peklenška roka zagnala kruh v glavo, utež pol kilograma v prsi,

zgrabila za nož ter pretila razsekati mladeniča, kateri je moral zbežati. Tudi gospodinja je morala zbežati in eden razgrajačev je hotel siloma za njo. Zbežala je v prvo nadstropje, kjer se je zaklenila. V tem groznem momentu je prišel človek v omenjeno prodajalnico, da si kupi cigaret. A svojat ga je zgrabila, vrgla na tla ter ga tepla in suvala, da je revež komaj zbežal na cesto. Na cesti so ga znova napadli in pretepali. Le z velikim naporom se jim je izvil in zbežal. Neki mali dečko je tudi prišel v prodajalnico, a ko je videl, kaj se godi, zbežal je domov jokaje in v največjem strahu. Dve ženski sta bili tudi v onem času v štacuni, a razgrajači niso dali tudi njima miru; razmetavali so jim kupljene reči na vse strani in ju lovili po štacuni. Ženski sta jokali in se komaj ubranili sili. Ko se je svojat spravila iz štacune, morali so isto zapreti; drugače bi se bile zgodile gotovo še groznejše stvari. To vandalsko početje je trajalo poldrugo uro. Kaj in kako bi se godilo kateremu naših, ako bi bil zagrešil sličnih stvari, če tudi v najmanji meri?! Posebno če bi se upal upiti »Viva Italia« in »m... per Austria«! Opaziti je še, da so vsi trije razbojniki vojaki! Take pošlji v boj, Avstrija, in rešena boš!

Roparski napad. Dne 31. oktobra prišel je žagar Jožef Molk iz Planine na orožniško postajo v Logatec in je naznanil, da je bil tisti večer nekako ob 7. uri na državni cesti napaden in oropan. Napad se je zgodil na državni cesti v Tihi dolini mej znano hišo, ki se zove »ravbar-komanda« in mej Mačkovcem. Tam ga je obstopilo nekaj ciganov in cigank. Mlad cigan je Molka prosil, naj mu da smodko. Ko je Molk s tem ciganom govoril, se mu je od zadaj približal star cigan in ga udaril s kamnom po glavi, dočim je mlajši cigan z odprtim nožem zamahnil proti njemu. Molk je z roko odbil nož v stran in se na roki nekoliko ranil, potem pa izgubil zavest. Predno je Molk prišel k zavesti, so mu cigani izpraznili žepe in odnesli pete. Orožniki so šli takoj po tej ovadbi razbojniške cigane iskat in so jih tudi zasačili. V tej ciganski družbi se nahajajo Anton, Ivan, Helena, Justina in Terezija Müller ter Katarina, Josipina in Regina Scheger. Družbo so orožniki izročili okrajnemu sodišču v Logatecu.

Premogokopi. V petek zjutraj se je odpeljalo z gorenjskim vlakom kakih 100 premogokopov iz Hrastnika, Terbovelj in Zagorja na Nemško v Ostfeld. Slaba plača v domovini sili delavce, da si iščejo na tujem zaslužka. Premogokopi vzeli so tudi svoje žene in otroke seboj in se nameravajo stalno naseliti na Nemškem.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu oktobru 1899 je 162 strank vložilo 22.907 gld. 50 kr.; 112 strank vzdignilo 14.237 gld. 63 kr.; 30 strankam se je izplačalo posojil 25.750 gld. Denarni promet 110.930 gld. 05½ kr.

Pomiloščen morilec. Na smrt obsodjeni kmetski fant Josip Zevnik, ki je koncem julija v Spodnjem Suhem dolu t. l. umoril omoženo Josipino Grubarjevo, ker se mu ni hotela udati, je pomiloščen na 20letno ječo; kazen prestane Zevnik v moški kaznilnici v Gradiški.

Kravo povozil vlak. Na progi Rakek-Planina je povozil tovorni vlak števil. 183 m kravo Fr. Turka.

O prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani. Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične 1. dne januarja 1900. Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi o ogledovanju živine in mesa. Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem in naj ji priloži: 1. izpisek iz krstne knjige (ali krstni list), 2. domovinski list, 3. šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru, 5. župnikovo ali županova spričevalo o poštem vedenju. Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih troških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 50 gld. podpore pri kmetijski družbi. Prošilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še: 6. ubožni list, 7. potrdilo, da je že dve leti bil za kovaškega pomočnika. Prošnje za vsprejem v podkovsko šolo naj se do 15. decembra t. l. pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani. Šola bo trajala do konca junija 1900. l. Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra; brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster. Nauk v podkovski šoli je brezplačen, učenci morejo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski sobi. Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah. Ker je po slovenskih deželah še zmirom premalo v podkovstvu izučeni kovačev in zdravnikov kopitnih boleznij, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovega oglednika.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, pisarna v Šelenburgovih ulicah št. 5, je sklenila obrestovati hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev po 5% od dne vložitve do dne vzdige; ravno tako dovoljuje 5% obresti za vloge poslov in delavcev cele dežele. Na ta način hoče podpirati narodna društva in zavode precej izdatno in vpeljati takozvano starostno hranilnico za delavce in posle, na kar izrecno opozarjamo.

Vipavska železnica. Železniško ministrstvo je z odločbo z dne 23. m. m. podaljšalo rok za zgradbo železnice Gorica-Ajdovščina do dne 26. oktobra leta 1901.

»Zaveza slovenskih in istrsko-hrvatskih županov«. Pravila tega društva je deželna vlada za Kranjsko sedaj potrdila.

Premestitev zatiškega sodišča. Pravasodno ministrstvo je pooblastilo predsedstvo okrožnega sodišča v Novem mestu, da sklene najemno pogodbo z lastnikom graščine v Višnji gori, kamor se premesti zatiško okrajno sodišče. Graščina se primerno adaptira in se preselje sodni uradi vanjo meseca decembra prihodnjega leta.

Občinske, oziroma deželnozbornske volitve v Trstu. V zadnji seji obč. sveta tržaškega je župan naznanil, da se bodo nove splošne občinske, zajedno deželnozbornske volitve vršile v mesecu februarju ali marcu.

Nova rudarska družba na Slovenskem. Družba železnatih rudnikov v Borovnici na Kranjskem, ki ima svoj sedež v Trstu, je imela dné 25. m. m. prvi shod združnikov. Zbor je sprejel pravila ter volil v predsedništvo Frana Bergauerja kot načelnika, Cezarja pl. Combija in Alojzija viteza Bernetich-Tommasinija. V imenovanem društvu je udeležen tudi slovenski kapital.

Krška bolnišnica sme z Najvišjim dovoljenjem nositi ime Nj. Veličanstva.

Graška policija je te dni aretovala 15 meščanov, krčmarjev, ki so sistematično skubili kmete in druge priproste, na semenj došle ljudi. Rečeni obrtniki so kmete zapeljevali v kvartanje ter jih tako odirali in sleparili. Dva goljufa sta jo pravočasno popihala čez mejo, druge je že policija spravila pod ključ.

Za celjski okrajni zastop voli veleposestvo dne 6. novembra, veleobrt 7., mesto in trgi 8. in občine 9. novembra. Ako pridejo vsi slovenski veleposestniki na volišče, bo brezdvomno okrajni zastop v slovenskih rokah. A priti morajo vsi!

Ravnopravnost na Goriškem. Te dni se je vršila v Gorici porotna obravnava. Obtožena sta bila dva Slovenca, priče so bile vse slovenske, a vzlic temu so bili zapisniki preiskovalnega jezika pisani v laškem jeziku, je bila obtožnica spisana laški in se je obravnava vršila s pomočjo tolmača.

Velika tatvina v Opatiji. Nedavno se je pripetila v Opatiji velika tatvina. Ukradenih je več pozlačenih in zlatih stvarij, 800 gld. denarja in dva bankovca po 100 gld. Tatvine sumljiv je okoli 23 let star plavolas, golobrad, vitek fant, ki je menda natakár. Razpisano je 200 gld. onemu, ki dobi tata.

Imovit berač. V neki tržaški krčmi so prijeli starčka — berača, ki je nadlegoval goste. Na komisarjatu so našli pri njem tudi prepis oporoke, s katero prepušča svojemu vnuku hišo in razna zemljišča. Beraču so preskrbeli brezplačno stanovanje — v zaporu.

Živ človek zgorel. V strojnem prostoru tiskarne lista »Aradi Közlöny« v Aradu je čistil strojnik Aleksander Massa z bencinom časopisovo »obliko«. Bencin pa je eksplodiral in nastal je požar. Eksplozija je vrgla Masso ob steno. Njegova obleka se je vnela, a na prosto iz goreče strojnice ni mogel. Z vso močjo bi bil Massa rad izruval iz okenj železno omrežje, toda trudil se je brez uspeha. Zgorel je pri živem telesu. V strojnem prostoru je bilo tudi nekaj deklet, katerim so se obleke tudi vnele. Grozno kričé so bežale deklice na prosto. V prvem nadstropju, kjer so uredniške pisarne, je premaknilo vse mize, pobilo vsa okna in plin je ugasnil. Šele po hudem trudu se je posrečilo pogasiti ogenj.

40000 gosij so nedavno peljali iz Varšove po železnici v Rumelsberg na Pruskem. Te goske so namenjene za posebna gosja vzgojevališča, kakoršnih je največ okolo Berolina. V teh tovarnah »delajo« potem gosjo mast, s katero mažejo ostali svet. Po »gosi« bi pač ne bilo treba hoditi v Varšavo, ko jih je v Berlinu dovolj krščenih. »Warum in die Ferne schweifen —?«

Z bojkotiranjem pariške razstave ne bo nič! Tudi juha, ki jo kuhajo Dreyfusardi, se ne je tako vroča, kakor jo mešajo v loncu. Kar ves svet naj bi bil bojkotiral francosko svetovno razstavo radi obsodbe v Rennesu. In v Budimpešti je mnogo židov, ki niso nič manje hudi nego so drugod. Ni čuda torej, da se je bil tudi v mestnem zboru budimpeštan-

skem oglašil neki Eötvös s predlogom, naj se radi Dreyfusa tudi to mesto ne udeleži razstave v Parizu. Nedavno pa se je oglašil župan z odgovorom, da je z ozirov na mednarodne odnošaje in gospodarske potrebe, radi katerih ne more preklicati že dane obljube ter da ne more podpirati nikakega predloga proti udeležbi.

Dekle, ki spi že 16 let. V Parizu se nahaja deklica Margareta Boyuval, ki spi od svojega 19. leta nepretrgano že 16 let, kar je minulo baš pretekli teden. Boyuval je hči nervoznih, žganju udanih starišev, ki je imela večkrat histerične napade. Ob jednom takem napadu v 19. letu je zaspala, in odslej spi. Živé jo umetno z mlekom, juho in mesom. Ves čas svojega spanja je izgubila le malo na lastni teži. Zdravniki se pečajo mnogo s to izredno prikaznijo.

Dekle ubijalka. V Sarajevu vzbuja veliko zanimanje slučaj, ki se je razpravljal pred par dnevi pred ondotnim sodiščem. 18letna Milka Ninković je ubila kmeta Ivana Stica iz Džimirja, okraj Rogatica, ter se izročila sama sodišču. Preiskava je dognala, da je bil umorjenec oženjen in velik razuzdanec, ki je napadal ženske ter jih prisilil, da so se mu udajale. Tudi Milko Ninković je prisilil, da je zapustila stariše in se — dasi nerada — pečala z njim. Končno pa ga je ubila samo zato, da se reši njegovega silnega vpliva. Sodišče je dekleta povsem oprostilo.

Rodila pet otrok. V Mayfieldu (država Kentucky) je rodila nedavno neka žena petero moških otročičev. Ko so prišli na svet, so bili težki 4—5 funtov. Razviti so bili dobro, vendar so umirali drug za drugim. Tekom enega meseca so umrli vsi otroci.

36 dni onesveščena. Iz Rodeza na Francoskem javljajo, da se je ondi pred 36 dnevi vsled krčev neka 16letna pripravnikarica onesvestila. Prenesli so jo v bolnico, kjer so jo budili najizbornejši zdravniki. Ko se je po preteku dobrega meseca prebudila, se je čutila le oslabeledo, sicer pa je bila zdrava.

Opozarjamo na inserat »Glavne slovenske hranilnice in posojilnice«, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki obrestuje hranilne vloge od dneva vložitve, do dneva vzdige po 4¹/₂%, tako visoko, kakor nobena druga hranilnica. Denar je popolnoma varno naložen, ker doljučujejo pravila neomejeno jamstvo. Sprejema hranilne knjžice drugih zavodov kot gotovi denar.

Loterijske srečke.

Gradec, 28. oktobra.	46, 90, 72, 82, 70.
Lino, 21. oktobra.	67, 81, 48, 30, 4.
Brno, 31. oktobra.	18, 38, 65, 13, 75.
Dunaj, 28. oktobra.	8, 36, 26, 70, 15.
Trst, 21. oktobra.	19, 12, 62, 20, 25.
Praga, 25. oktobra.	3, 54, 16, 75, 65.

Tržne cene v Ljubljani

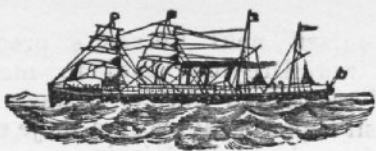
4. novembra 1899.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, 100 kg	9	20	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež, „	7	40	Surovo maslo, „	—	95
Ječmen, „	6	80	Jajce, jedno	—	03
Oves, „	6	20	Mleko, liter	—	08
Ajda, „	9	—	Goveje meso kgr.	—	60
Proso, „	10	—	Telečje „	—	60
Koruza, „	6	70	Svinjsko „	—	70
Krompir, „	2	30	Koštrunovo „	—	36
Leča, „	12	—	Piščanec	—	40
Grah, „	10	—	Golob	—	20
Fižol „	9	—	Seno, 100 kilo . . .	2	20
Maslo, kgr.	1	—	Slama, „	—	—
Mast, „	—	70	Drva trda, kiftr. . .	7	40
Špeh svež, „	—	60	„ mehka, „	—	520

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Lne iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionirana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice št. 29 v Ljubljani.

Zahtevajte povsod!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikori, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bude gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine pripravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metod“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: **IV. Jebračnu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metod.

Čenjena gospodinja!

Kava družbe sv. Cirila in Metod.

Dobiva se povsod!

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Kmetijska vinarska zadruga

v Vodnjanu v Istri

(Dignano, c. kr. drž. železnica)

priporoča

pristna vina

iz lastnih vinogradov, in sicer: črna in bela vina, refoškati, muškatele, rakijo v množini čez 3000 hektolitrov od 18 kr. in višje, postavljeno na postajo Vodnjan (Dignano).

Za veletržce po dogovoru cenejše.

Za pristnost in solidno postrežbo se jamči.

Za ravnateljstvo:

A. M. Pujman.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah hiš. št. 3

v Ljubljani

sprejema in izplačuje večje hranilne vloge po 4½% obresti od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občestvenih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik, predsednik.

Moja **notarska pisarna** ne nahaja se več na Križevniškem (Valvazorjevem trgu), temveč

na Rimski cesti št. 7

I. nadstropje, nasproti gostilni Lojzeta Zajca.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1899.

Ivan Plantan, c. kr. notar.

KATHREINER-
Kneippova
sladna kava.

Stara mamica, se meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijubljenjša kavina pijača v stotisočero rodovinah.